

Wiadomości Mazurskie

P I S M O C O D Z I E N N E

Nr. 223 (234)

Olsztyn, piątek 27 września 1946 r.

Rok II

Czekamy na wasz powrót do kraju

Przemówienie radiowe Premiera do emigrantów polskich na zachodzie

Przed mikrofonem Polskiego Radia Premier Rządu Jedności Narodowej ob. Osóbka-Morawski wygłosił następujące przemówienie:

Terror okupanta niemieckiego, pragnienie dalszej walki z wrogiem, zapędzenie do przymusowych robót i różnorodne koleje losu wypędyli liczne rzesze Polaków z własnego kraju na emigrację.

Emigracja ta jednak w swej większości nawet zdala od kraju dobrze wypełniła swój obowiązek wobec kraju, walcząc u boku aliantów w polskich formacjach wojskowych, pracując w fabrykach, czy nawet pobierając nauki w szkołach i uniwersytetach.

po oswohódzeniu kraju należało jak najrychlej wrócić do swoich, ażeby tutaj razem odbudowywać niepodległe państwo, co jest nie mniejszym naszym obowiązkiem, niż miniona walka o jego uwolnienie.

Tak też część naszej emigracji postanowiła wrócić do kraju i stanęło wspólnie z nami do tworzenia pracy, ale jeszcze pozostała liczba Polaków pozostała w różnych krajach, z których część opóźnia swój powrót, część się waha w decyzyj, a niektórzy nawet nie mają zupełnie zamiaru powrócić do ojczyzny.

To ujemne dla kraju naszego zjawisko wpływa z jednej strony z niedoceniania palącej potrzeby waszej w ojczyźnie, z drugiej strony wskutek nieuczciwej i kłamliwej propagandy, przedstawiającej stosunki w kraju w najgorszym świetle.

Wskutek wymordowania przez Niemców kilku milionów obywateli polskich, przy czym wymordowano najaktywniejsze jednostki, odczuwamy tutaj duży brak rąk i mózgów do pracy przy odbudowie kraju. Brak nam przede wszystkim wszelkiego rodzaju robotników fachowców oraz wszelkiego rodzaju pracowników umysłowych, inżynierów, techników, lekarzy, prawników, nauczycieli, profesorów, urzędników, oficerów, podoficerów, księży i t. d.

To też ze szczególną radością witamy w kraju każdy okręt, każdy transport repatriantów z zachodu, nie tylko jako swoich braci, ale również jako tych, którzy nam pomogą odbudować zniszczenia kraju i naszego niepodległego państwa.

Ci, którzy już powrócili, mogli się na-

ownie przekonać, że spotkali najbardziej serdeczne przyjęcie i szybką możliwość uczciwej, radosnej dla każdego patrioty pracy dla swego kraju, dla przyszłości swego narodu.

Nie ma u nas w kraju jeszcze dobrobytu, ale wro gorączkowa praca i następująca ciągła poprawa naszej sytuacji politycznej, co nawet wprawia w zdumienie cudzoziemców i budzi szacunek dla żywotności naszego narodu.

Warszawa, która była jednym wielkim rumowiskiem, dźwiga się do życia i jest już znowu w pełni naszą stolicą, w której murach mieszka i pracuje z górą 500 tysięcy mieszkańców. Na Wybrzeżu oraz w licznych portach naszych wro gorączkowa praca. Fabryki, które ocalały i które osiągnęliśmy na Ziemiach Zachodnich, prawie wszystkie w pełnym ruchu.

W wielu dziedzinach produkcji przekroczyliśmy stan przedwojenny, jak np. węgla, elektryczności itd. Pomimo dużych zniszczeń nasze życie naukowe i kulturalne kwitnie lepiej, niż przed wojną. W szkołach wyższych, dzięki bezpłatnej nauce i szeroko stosowanej zasadzie udzielenia stypendiów, w ubiegłym roku przekroczyliśmy grubo stan przedwojenny, a w nowym roku zapowiada się dalszy poważny przyrost studentów. Mamy więcej gimnazjów, szkół, domów kultury itd.

Każdy miesiąc naszej pracy w kraju przynosi takie zmiany na plus, że kiedyś nie osiągniemy tego przez rok. Rodacy! Każdy wasz miesiąc opóźnienia

powrotu do kraju — to wielka strata dla was i dla Ojczyzny.

Ludzie źle woli namawiają was do pozostania na emigracji. Jaka tam może być czekać przyszłość? Poniewierka u obcych, może nawet bezrobocie albo traktowanie, jako obywateli drugiej klasy, a ponadto tęsknota za ojczyzną, za własną wsią, czy miastem, za przyjaciółmi, za polską mową.

Tu, w kraju, czekają was najbliżsi przyjaciele i pełne ręce roboty dla kraju, dla jego odbudowy, dla szczęścia własnego narodu, tam — tułaczka, poniewierka, tęsknota.

Czyż możecie się więcej wahać? Czyż tak trudno wybrać — ojczyzna, czy tułaczka u obcych? Wracajcie wszyscy jak najszybciej, doznacie bratniego, serdecznego przyjęcia w ojczyźnie. Każdy z was może dostać pracę.

Transport wewnątrz Polski jest zapewniony przez Państwowy Urząd Repatriacyjny. W celu dopomożenia Polsce w jej odbudowie oraz w celu zapewnienia wszystkim powracającym rezerwy żywności, rządu St. Zjednoczonych, W. Brytanii i Francji, w porozumieniu z rządem polskim, dostarczą dwumiesięcznych racji żywnościowych każdemu repatriantowi, powracającemu z Niemiec pomiędzy 1 października a 31 grudnia br.

Te racje żywnościowe będą przydzielane oprócz normalnych przydziałów kartkowych, wydawanych przez Rząd Polski wszystkim repatriantom, i będą wydawa-

ne przez UNRRA natychmiast po przybyciu repatriantów do punktów rozdzielczych w Polsce — Szczecinie lub Dzielcach.

A więc czekamy na masowy wasz powrót do kraju!

O TRWAŁY POKÓJ

NOWY JORK, 27.9. PAP. Egzekutywa Światowej Federacji Związków Zawodowych ogłosiła deklarację, w której stwierdza, że pogłoski o możliwości wojny pochodzą z kół, zbliżonych do wielkiego kapitału, zainteresowanego w utrzymaniu świata w stanie napięcia.

Egzekutywa wzywa wszystkie związki zawodowe świata do walki o trwały pokój i do przeciwstawienia się wszelkim próbom przygotowania nowej wojny.

AMNESTIA W BULGARII

SOFIA, 27.9. (PAP). — Z okazji proklamacji republiki tymczasowej prezydent Republiki Bułgarskiej Wasyl Kolarow wydał rozkaz natychmiastowego zwolnienia 2.462 więźniów, w tym 1.622 politycznych przestępców.

ZNOWU KATASTROFA LOTNICZA

LONDYN, 27.9. (PAP). — Agencja Reutersa donosi, że 4-ro motorowy brytyjski samolot pasażerski typu „Halifax” w prze locie z Francji do Londynu uległ katastrofie niedaleko wybrzeży belgijskich, koło Knocke i wpadł do morza. Jeden z pasażerów — Norweg, został zabity.

B. MINISTER SKAZANY NA ŚMIERĆ

SOFIA, 27.9. (PAP). — Bułgarski trybunał ludowy skazał na śmierć byłego ministra wojny Bułgarii, gen. Siameszowa, jednego z przywódców proniemieckiego „frontu antykomunistycznego” w czasie wojny.

MARYNARZE GRECCY NIE CHCĄ WRÓCIĆ DO KRAJU

NOWY JORK, 25.9. (PAP). — Z Buenos Aires donoszą, że w porcie wybuchł bunt 80 marynarzy greckich, którzy odmówili powrotu do kraju opanowanego przez monarchistów faszystowskich. Władze greckie domagają się aresztowania zbuntowanych marynarzy.

MORDERCA JÓZEF GOLDER ZAWISŁ NA SZUBIENICY

Wczoraj w godzinach wieczornych zawisł na szubienicy Józef Golder, zabójca Pawlikowskiego. Wyrok wykonano w Olsztynie na dziedzińcu więziennym w miejscu zamkniętym w myśl postanowień K. P. K. bez udziału publiczności.

Golder był skazany na śmierć przez Okręgowy Sąd Karny w Olsztynie za zabójstwo popełnione z premedytacją, na osobie Pawlikowskiego. Sprawa ta była rozpatrywana w trybie doraźnym.

Morderca przyjął wówczas wyrok spokojnie, jednakże złożył prośbę do Prezydenta KRN ob. B. Bieruta o ulaskawienie.

W ostatnich dniach nadeszła z kancelarii Prezydenta odpowiedź negatywna, wobec czego sprawiedliwość stało się za dość. (gred).

Zachodnie granice Polski są ostateczne

STOSUNKI CZESKO-POLSKIE w oświetleniu premiera Gottwalda

PRAGA, 27.9. (PAP). — Premier czechosłowacki Gottwald — oświadczył w czwartek na sesji Centralnego Komitetu Czeskiej Partii Komunistycznej, że pakt przyjaźni i wzajemnej pomocy między Czechosłowacją a Polską „powinien być wkrótce zawarty”. Dalej premier Czechosłowacji oznajmił:

— Naszym zdaniem, granice zachodnie Polski są ostateczne.

Jesteśmy za konsolidacją pokoju i ładu — ciągnął premier. — Ufam, że konferencja paryska zakończy się podpisaniem traktatów pokojowych z byłymi satelitami Niemiec.

Premier Gottwald podkreślił znaczenie ostatniego oświadczenia, złożonego przez Stalina, w sprawie sytuacji międzynarodowej. Pogłoski i plotki o trzeciej wojnie światowej pochodzą z kół międzynarodowej reakcji, które pragną ograbić narody z owoców zwycięstwa nad faszyzmem. Kół te zmierzają również do szerzenia niepokoju w państwach, w których lud ujął władzę w swe ręce i dąży do normalizacji stosunków.

WAŻNE NARADY GABINETU BRYTYJSKIEGO

LONDYN, 27.9. (PAP). — W czwartek odbyło się w Downing Street posiedzenie rady ministrów, w którym uczestniczył również przybyły z Paryża minister Bevin.

Według przypuszczeń, omawiano różne zagadnienia polityki zagranicznej, a w szczególności, wg. wszelkiego prawdopodobieństwa, ostatnią deklarację generalisimusa Stalina.

Na Downing Street przybył również marszałek Montgomery.

Transmisja radiowa ostatniego posiedzenia Trybunału Norymberskiego

NORYMBERGA, 27.9. (PAP). — Pomędzy kierownictwem procesu zbrodniarzy wojennych, a rozgłoszą radiową w Mosnachie omówiono sprawę transmisji ostatecznego posiedzenia Trybunału. W ten sposób ludność czterech stref okupacyjnych w Niemczech będzie mogła usłyszeć wyrok przez radio w języku niemieckim.

Na razie nie wiadomo, czy transmisja radiowa ostatniego posiedzenia odbędzie się również w językach angielskim, francuskim i rosyjskim. W każdym razie posiedzenie to zostanie utrwalone na płytach, podobnie jak całość rozprawy od 20 listopada ub. roku.

Całkowita odpowiedzialność za zerwanie bloku wyborczego 6 stronnictw obciąża Polskie Stronnictwo Ludowe

WARSZAWA, 27.9. PAP. W dniu 26 bm. odbyła się w Prezydium Rady Ministrów konferencja przedstawicieli PPR, PPS, SL i SD. Po przedyskutowaniu i zanalizowaniu sytuacji politycznej w kraju, stwierdzono zgodnie, że wobec odrzucenia przez PSL wszystkich propozycji utworzenia bloku wyborczego 6 stronnictw, dalsze rozmowy stają się w tym zakresie niecelowe i bezprzedmiotowe.

Jednocześnie przedstawiciele 4-ch stron-

Przed niedzielnym biegiem ulicznym o puchar „Wiadomości Mazurskich“

W dniu dzisiejszym w oknie wystawowym gmachu, gdzie znajduje się Redakcja „Wiadomości Mazurskich“ (ul. 22 Lipca 16, dom Drukarni Państwowej), wystawione zostały nagrody, które oczekują zwycięzców wielkiej niedzielnej imprezy sportowej.

Dalsze szczegóły biegu na stronie 4-ej.

nictw stwierdzają, że uważać będą swoje propozycje w sprawie bloku za już nie wiążące. Cztery wymienione stronnictwa polityczne podkreślają, że całkowita odpowiedzialność za zerwanie bloku wyborczego 6 stronnictw obciąża Polskie Stronnictwo Ludowe.

Przedstawiciele PPR, PPS, SL i SD jeszcze raz potwierdzają swą decyzję pójścia do wyborów w bloku wyborczym czterech stronnictw. Ewentualne przystąpienie do bloku wyborczego Stronnictwa Pracy lub grupy PSL — Nowe Wyzwolenie uzależnione będzie od decyzji w tej sprawie ich naczelnych władz oraz dalszych decyzji 4-ch wymienionych stronnictw.

W tej nowej sytuacji należy uznać dalszy udział PSL w międzypartyjnych komisjach porozumiewawczych za niecelowy. Międzypartyjne komisje porozumiewawcze będą się zbierały w skądzie PPS, PPR, SL, SD, SP oraz przedstawiciele PSL — Nowe Wyzwolenie.

UWAGA B. UCZESTNIKÓW WALKI ZBROJNEJ

Zarząd Wojew. Związku Uczestników Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację w Olsztynie, wzywa wszystkich byłych uczestników walk podziemnych o zapisanie się na członków Związku.

Sekretariat Związku mieści się przy ul. 1-go Maja 21 (I piętro) i przyjmuje od godziny 8 do 12 i od godz. 13 do 16, w soboty do 12-ej.

KURS REPOLONIZACYJNY

Jak już podawaliśmy Komitet Narodowościowy w Olsztynie przystąpił do zorganizowania kursu repolonizacyjnego dla Warmiaków i Mazurów.

Kurs rozpocznie się we wtorek, 1 października o godz. 17-ej w szkole Nr. 3, przy ul. Kościuszki.

Z DZIAŁALNOŚCI SPÓŁ.-OB. LIGI KOBIEC

W dniach 17-20 września br. odbyły się, staraniem Społeczno-Obywatelskiej Ligi Kobiet w Olsztynie kursy dla instruktorów powiatowych Ligi. Wzięło w nich udział 16 instruktorów, które przybyły ze wszystkich miast powiatowych województwa.

Po zakończeniu kursów w lokalu Ligi Kobiet przy ul. Warmińskiej 26 odbyła się herbatka, w której udział wzięli przedstawiciele społeczeństwa olsztyńskiego z prezydentem miasta ob. T. Pałuckim na czele. (m. g.)

ZAKOŃCZENIE PÓLKOLONII LETNICZ

Miejski Komitet Opieki Społecznej, któremu przewodniczy ob. W. Sowowa, zakończył obfitym obiadem pożełgalnym zorganizowane przez siebie dwie półkolonie letnie dla 230 dzieci najuboższej ludności naszego województwa. Jedną z nich trwała przez lipiec i sierpień, druga — sierpień i wrzesień.

Wszystkie dzieci, będące na tych dwu koloniach, otrzymując obfity posiłek 3 razy dziennie, bardzo się poprawiły.

Finansowało kolonie Kuratorium Szkolne i Woj. Komitet O. S. Poza tym Ubezpieczalnia Społeczna wyasygnowała na ten cel 10.000 zł. (l)

KTO SIĘ TYM ZAJMIE?

Przy ul. Mrongowiusza (naprzeciw ogródków działkowych) już drugi rok stoi niemal na drodze młocarnia.

Pomijając fakt, że ta zawalidroga przeszkadza w ruchu ulicznym, powstaje mimo woli pytanie: czy wobec dzisiejszego braku maszyn rolniczych młocarnia ta nie jest warta i nikomu niepotrzebna, nawet do wykorzystania chociażby pewnych jej części?

Po niefachowych oględzinach stojącej w błocie młocarni odnosi się wrażenie, że maszyna nie należy do rzeczy zupełnie bezużytecznych. Oczywiście, będzie inaczej, jeśli pozostawimy ją bez opieki jeszcze przez rok.

Ktoś powinien zainteresować się młocarnią, zabrać ją z ulicy i odpowiednio wykorzystać. Może PPT i MR?

M.P.

„DOM OTWARTY”

Od dziś, dnia 27 bm., rozpoczynają się w sali Teatru im. Śl. Jaracza występy Wojewódzkiego Teatru w Elku.

Teatr w Elku, prowadzony przez dyrektora Mieczysława Dowmuntę, wystawi komedię w 3 aktach Michała Bałuckiego pt. „Dom otwarty”.

Z KINA „POLONIA”

W dniu dzisiejszym o godz. 20 specjalny seans dla wojska doskonałego filmu prod. angielskiej: „A imię ich milion”.

W niedzielę w ramach poranku OMTUR wyświetlony będzie film pt. „Tęcza”. Początek o godz. 10.30.

Początki seansów codziennie o godz. 16, 18 i 20.

Dzisiaj wieczorem

TEATR IM. ŚL. JARACZA

O godz. 19.30 „Dom otwarty”.

KINO „POLONIA”

Film prod. angielskiej „A imię ich milion”.

KINO „MAZUR”

„Śluby kawalerskie”.

Pocz. seansów: 16, 18 i 20.

Uroczystości dożynkowe z udziałem delegacji z terenu całego województwa

Jak już podawaliśmy, w niedzielę dn. 29-go bm. równoległe z obchodem „Dnia Spółdzielczości” odbędzie się w Olsztynie uroczystość dożynków w skali wojewódzkiej, organizowana przez Okręgowy Zarząd Zw. Samopomocy Chłopskiej.

Na uroczystość tę mają przybyć przedstawiciele Min. Ziem Odzyskanych i Głównego Zarządu Zw. Samopomocy Chłopskiej.

Obchód dożynków rozpocznie się o godzinie 10.30 nabożeństwem w kościele garnizonowym, podczas którego orkiestra wykona po parę zwrotek z pieśni: „Pod Twoją obronę, Ojczyźnie Niebie”, „Ojczyźnie Niebios, Boże, Panie” i „Boże, coś Polskę”.

O godz. 11.30 na placu między kościo-

łem a gmachem „Polskiego Radia” zacznie się formować pochód dożynkowy, który o godz. 12-ej wyruszy ulicami: Grunwaldzką, 3 Maja przez Plac Wolności na ul. 1 Maja i dalej ul. Partyzantów i Stałana z powrotem na Plac Wolności.

Tutaj o godz. 13-ej starosta dożynkowy złoży meldunek ob. wojewodzie o nadciągającym orszaku z darami dla Włodzkiego.

Pochód składać się będzie z kilku grup. Do pierwszej wejdą 4 Mazurzy, 4 osiedleńcy i starosta dożynkowy, 2 wozy gospodarskie z narzędziami rolniczymi i siekaczami — wóz z 5 mężczyznami i 5 kobietami do wykopów — i wóz, wiozący 1 gospodarza Mazurę i 1 gospodynię. Grupa ta zatrzyma się przed ob. wojewodą

i poinformuje go o warunkach pracy na roli.

Druga grupa, symbolizująca pracę wiosenną na roli, składać się będzie z 4 wozów z rolnikami — oraczami, siewcami, z młodzieżą wiejską i kosiarzami.

Trzecia grupa — żniwna — wystąpi w składzie kosiarzy żniwnych z pobieraczami, robotnic z grabiami, młocarzy z cepami i wozu, załadowanego zbożem.

Na czwartą grupę złożą się:

Pochód z wieńcem dożynkowym wojewódzkim przy śpiewie pieśni dożynkowych; pochód spółdzielców ze sztandarem; pochód młodzieży, która wykona pieśni ludowe, zespół kult. oświatowy (chóry, koła muzyczne itp.); zespół Przyśposobienia Rolniczego; młodzież szkół rolniczych; młodzież wiejska.

Do piątej grupy wejdą organizacje zawodowe, społ.-oświatowe, społ. polityczne ze sztandarami i transparentami, które uszykują się przy ob. wojewodzie.

Pochód zakończą formacje W.P. i Straży Pożarnej wiejskiej.

Przed zakończeniem obchodu na Placu Wolności wygłoszą przemówienia przybyli z Warszawy przedstawiciele władz centralnych, Wojew. Zarz. Zw. Sam. Chłop., ob. wojewoda i prezes WRN ob. L. Dura.

Po odegraniu przez orkiestrę skocznej oberki pochód zostanie rozwiązany.

O godz. 15.30 Sam. Chłopska urządza obiad dla 1.000 uczestników uroczystości, przybyłych z powiatów. (l)

BANDERA ŚW. ANDRZEJA NA JEZIORACH MAZURSKICH

W Giżycku (Łuczany) powstał Oddział Jacht-Klubu Polski Oddział liczy 40 członków. Na komandora Jacht-Klubu wybrany został starosta powiatowy ob. Lawrowski.

Pierwsze posiedzenie zarządu Jacht-Klubu, połączone z przejażdżką do Mikolajek, odbyło się na statku P. Z. W. „Mazur”, utrzymującym stałą komunikację między Giżyckiem a Mikolajkami.

Nowoorganizowany Oddział stoi przed zaszczytnym, lecz trudnym zadaniem przygotowania w przyszłym sezonie letnim ogólnopolskich regat żeglarskich na jeziorze Niegocinińskim. (c. b.)

USUWANIE MIN

W ciągu ostatnich miesięcy na terenie pow. giżyckiego (Łuczany) nie było niemal tygodnia, by wskutek wybuchu min, pozostawionych przez Niemców na polach nie zginęło kilka osób. Ostatnio, w związku z orką pod zasiewy ozime, ilość wypadków zastraszająca wzrosła.

To też, zarówno całe społeczeństwo powiatu giżyckiego, jaki i miejscowe władze, z radością powitały oddział saperów, który przybył, aby dokończyć akcję rozminowania terenu, zapoczątkowanej ubiegłej jesieni i prowadzonej z przerwami w sezonie wiosennym. (c. b.)

Czy złożyłeś dar wrześniowy NA ODBUDOWĘ WARSZAWY

Otwarcie przedszkola w Domu Harcerskim

Kolonja nad jeziorem Długim w Olsztynie nareszcie doczekała się przedszkola. Piękne sale Domu Harcerstwa Polskiego wypełniły się gwarem roześmianej dziatwy, która w liczbie 65 znalazła wychowanie w przedszkolu harcerskim, pod kierownictwem ob. Janiny Gruszczyńskiej, referentki spraw wychowawczych.

Dzielna kierowniczka poruszyła już wszystkie miarodajne czynniki, aby zapatrzyć przedszkole w potrzebne sprzęty, pomoce naukowe i artykuły żywnościowe, przeznaczone na żywienie dzieci. Wierząc w skuteczność zabiegów kierowniczych.

KOLONIA DLA DZIECI ZW. SAMOP. CHŁOPSKIEJ

W Szczekowicach pow. kieleckiego zwołano zorganizowaną przez miejscowy Zarząd Samop. Chłop. kolonię letnią dla 86 dzieci obojga płci — przeważnie ubogiej ludności warmińsko-mazurskiej.

W okresie od 5 do 24 sierpnia opiekunką kolonii ob. M. Wróblewska zorganizowała parę wycieczek dzieci do Warszawy, Krakowa i Kielc. (l)

wnictwa, życzymy tej nowej placówce wychowawczej jak najwięcej powodzenia w pracy i czekamy na szkołę nowoczesną, która z kolei w tej dzielnicy miasta jest najbardziej palącą potrzebą. (ml)

**SŁUCHAMY
RADIA
WARSZAWA I**
na fal 395'8 mtr.

PIĄTEK, 27 BM.

12.05 dziennik, 12.35 muzyka, 13.25 muzyka taneczna, 14.00 słuchowisko dla dzieci, 14.25 audycja dla młodzieży, 16.00 dziennik, 16.55 reportaż, 17.10 koncert rozrywkowy, 17.55 audycja wojskowa, 18.10 reportaż dźwiękowy, 18.25 wiadomości sportowe, 18.30 koncert solistów, 19.00 transmisja z Poznania, 20.00 dziennik, 20.30 muzyka, 21.00 muzyka, 21.50 pogadanka sportowa, 22.00 muzyka rozrywkowa, 22.30 muzyka taneczna, 23.00 ostatnie wiadomości, 23.20 program, 23.30 skrzynka poszukiwania, 23.55 Hymn.

